

Oikeusministeriö
Lausuntopyyntö VN/2434/2018; lausuntopalvelu

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta

Lausunto

Journalistiliitto kiittää oikeusministeriötä lausuntopyynnöstä.

Direktiiviin perustuva kolmiportainen ilmoittamisjärjestelmä ei erityisesti edistä sananvapauden ytimessä olevaa yleisön tiedonsaantioikeutta. Ilmoittajansuojelulakia säädettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, ettei esitetty ilmoittajansuojelujärjestelmä heikennä vapaata tiedonvälitystä turvaavaa lähdesuojaa mitenkään.

Esitys on myös perusteluiltaan keskeneräinen, joten se vaatinee vielä jatkovalmistelua.

4 luku Tietojen julkistaminen

Lakiesityksen 23§:ssä säädettäisiin ilmoittajansuojan saamisen edellytykset silloin, kun tietoja julkistetaan suoraan käyttämättä sisäistä tai ulkoista ilmoituskanavaa. Lähdesuoja eli tiedotusvälineiden ja journalistien oikeus suojata tietolähteensä on pidettävä erillään nyt säädettävästä ilmoittajansuojasta niin oikeudellisesti kuin tosiasiallisestikin. On syytä painottaa, että säännöksiä lähdesuojasta sovelletaan muuttumattomina myös nyt säädettävän lain tultua voimaan. Lähdesuoja on edelleen edellytys sille, että epäkohdista voidaan käydä julkista keskustelua.

Ehdotetun 23 §:n 2 momentin sisältö jää epäselväksi; lakitekstistä tai sen perusteluista ei suoraan käy ilmi, onko Suomessa voimassa pykälän 2 momentissa tarkoitettua kansallista lainsäädäntöä lainkaan. Mikäli tällaista lainsäädäntöä Suomessa olisi, on ko. säännökset syytä yksilöidä. Muussa tapauksessa on syytä harkita, onko 2. momentille lainkaan tarvetta. Esitetty muotoilu jättää epäselväksi, mihin lopputulokseen 1 momentin soveltamatta jättäminen 2 momentin mukaisesti voisi johtaa.